Gemeente Echt-Susteren

Ingekomen
- 1 MEI 2023
M [ ] E-S [X] R [ ]
MER [ ]

Gemeente Echt-Susteren
Griffie
t.a.v. Mevrouw M. Hermans
Postbus 450
6100 AL ECHT

Nieuwe Markt 55, Echt
Postbus 450, 6100 AL Echt
Tel. 0475 - 478 478
info@echt-susteren.nl
www.echt-susteren.nl
KvK 51651866
BTW (NL00)19.06.483.B01
NL86 BNGH 0285 1023 70
BIC-code BNGHNL2G

Echt, 26 april 2023

- 1 MEI 2023

Verzonden:

Onderwerp: Concept jaarrekening 2022, herziene begroting 2023 en concept begroting 2024 Westrom

Ons kenmerk: Z23/139643-D - 162593

Team: Maatschappelijk Domein

Bijlage(n):

Behandeld door: B. Diederen

Geachte mevrouw Hermans,

Het college van burgemeester en wethouders heeft – conform uw verzoek - in haar vergadering van 25 april jl. een reactie geformuleerd op de herziene begroting 2023 en de concept begroting 2024 van Westrom. Tevens is de concept jaarrekening 2022 van Westrom besproken. Genoemde stukken worden onderstaand voor de raad samengevat aan de hand van de zogenaamde "5-minuten-versies". Tevens is geformuleerd wat het nut, de noodzaak en het effect van de gemeenschappelijke regeling Westrom is. Het college stelt de raad voor om over de concept begroting 2024 een zienswijze uit te brengen. De zienswijze wordt hieronder nader verwoord.

5-minuten-versie

Concept jaarstukken 2022:

Realisatie: algemeen beeld.
De jaarstukken over het jaar 2022 omvatten het jaarverslag en de jaarrekening. Het jaarverslag bestaat uit de programmaverantwoording en de paragrafen. De jaarrekening omvat de balans, het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening en de toelichtingen hierop. De jaarrekening 2022 laat zien dat Westrom het boekjaar afsluit met een positief resultaat van € 261.773 (daar waar € 27.000 was begroot). Dit hoge resultaat wordt - ondanks hogere operationele kosten dan begroot - mede veroorzaakt door een hogere toegevoegde waarde van de doelgroep-medewerkers, een hogere rijksbijdrage Wsw dan oorspronkelijk begroot en de ontvangen (incidentele) middelen ter compensatie van corona (1e kwartaal 2022). Het gerealiseerde resultaat over 2022 wordt conform de richtlijnen toegevoegd aan de algemene reserve en het egalisatiefonds, tenzij het maximum hiervan is bereikt. Medio 2023 wordt een resultaatbestemmingsbesluit voorgelegd aan het algemeen bestuur van de GR Westrom.

Ontwikkelingen in de gerealiseerde kosten.
Het behaalde positieve resultaat over 2022 wordt als volgt verklaard:

- De gerealiseerde toegevoegde waarde bedroeg in 2022 € 8,92 miljoen en valt daarmee € 0,18 miljoen hoger uit dan begroot (€ 8,74 miljoen). Dit met name als gevolg van een eenmalig positief effect vanwege de eerder verwachte afhandeling van het Prio Verve Groen dossier;
- De ontvangen Rijksbijdrage Wsw bedroeg in 2022 € 21,51 miljoen en is daarmee € 0,12 miljoen hoger dan begroot (€ 21,39 miljoen);
- De gemeenten staan garant voor het verschil tussen de loonkosten voor de Wsw-werknemers en de van de gemeenten ontvangen rijksbijdragen. In 2022 heeft Westrom daartoe - conform de herziene begroting - ca. € 2,98 miljoen aan gemeentelijke bijdragen ontvangen;
- Overige subsidies: de ontvangen loonkostensubsidies in het kader van de Participatiewet bedragen in 2022 € 1,15 miljoen (begroot € 0,80 miljoen);
- De personele kosten bedragen in 2022 € 30,07 miljoen (begroot € 29,61 miljoen);
- De overige bedrijfskosten bedragen in 2022 € 4,45 miljoen (begroot € 4,28 miljoen);
- Dividend: in 2022 is in de GR geen dividend ontvangen.
- Incidentele baten en lasten: een positief saldo van € 0,50 miljoen.

Ontwikkeling in de gerealiseerde bijdrage/baten.
Door een gunstiger subsidieresultaat over 2022, het behalen van kostenbesparingen (personele en overige kosten), de van het rijk ontvangen compensatiemiddelen voor de corona-crisis en een hoger gerealiseerde toegevoegde waarde – is de gemeentelijke bijdrage van de deelnemende gemeenten in Westrom uiteindelijk gelijk kunnen blijven aan de € 2.98 miljoen zoals oorspronkelijk begroot. Het aandeel van de gemeente Echt-Susteren hierin bedraagt € 491.684, hetgeen een fors positieve trendbreuk impliceert ten opzichte van voorgaande jaren en prognoses.

Ontwikkelingen in het vermogen.
Ten opzichte van 2021 stijgt het eigen vermogen over 2022 met ca. € 26.000. Dit naast een schuldendaling van ca. € 65.000 over 2021. Het weerstandsvermogen (ruim € 3.3 miljoen) is ruim voldoende om de geïnventariseerde risico's op te vangen. De solvabiliteitsratio (het eigen vermogen gedeeld door het balanstotaal van alle passiva) laat over 2022 een lichte daling zien van 50.47% in 2021 naar gerealiseerd 47,87 %. Over het geheel genomen beschikt Westrom daarmee eind 2022 over een solide vermogenspositie.

5-minuten-versie

Herziene begroting 2023:

Algemeen beeld:
Na het indienen van de begroting 2023 is de wereld om ons heen o.a. door de oorlog in Oekraïne flink veranderd. Westrom is geconfronteerd met forse (deels inmiddels bekende) prijsstijgingen en vind het belangrijk om vroegtijdig een herziene begroting 2023 af te geven die sluit met een negatief exploitatieresultaat.

Onderstaande uitgangspunten waarop de herziene begroting is gebaseerd zijn bedoeld als leidraad voor een juiste interpretatie van de financiële overzichten.

- De realisatie van circa 612 fte's arbeidsovereenkomsten Wsw van de deelnemende gemeenten en de realisatie van circa 24 fte's Begeleid Werken;
- De realisatie van circa 46 PW-fte's met indicatie Beschut Werk en circa 28 PW-fte's met loonkostensubsidie (= conform realisatie Januari 2023);
- Uitbesteding re-integratieactiviteiten door gemeenten op tenminste het bestedingsniveau van 2022;
- Uitbesteding te plaatsen Beschut Werk door gemeenten binnen de kaders van de Participatiewet;
- Een dekkingsbijdrage van € 7.700 per persoon BuW en € 6.900 per persoon PW;
- De loonkosten Wsw 2023 zijn ten opzichte van 2022 geïndexeerd met 2,93%. Het personeelsverloop Wsw over de jaren 2023 tot en met 2027 is gebaseerd op het bekend verloop op basis van de pensioendata vermeerderd met jaarlijks een extra verloop van 2%;

- De te ontvangen Rijksbijdrage Wsw over de jaren 2023 tot en met 2027 wordt begroot op basis van de Septembercirculaire 2022 en is voor het jaar 2023 eveneens eenmalig geïndexeerd met 2,93%;
- Een gemeentelijke bijdrage van € 1.05 miljoen conform het niveau van de primaire begroting 2023;
- Een gemeentelijke bijdrage van € 530.000 voor de infrastructuur;
- Een onttrekking aan de bestemmingsreserves voor ca. € 1.04 miljoen ter dekking van het gebudgetteerd exploitatietekort;
- Als indexering van de reguliere loonkosten is het principeakkoord van 21 februari 2023 aangehouden. Dit komt voor 2023 neer op een vaste verhoging van € 240 plus een indexering van 2%. Voor 2024 is uitgegaan van een stijging per 1 april van 5% (effectief 3,75%). Voor de jaren erna wordt jaarlijks met 2,0% gerekend.

De herziene begroting 2023 sluit met een negatief resultaat van € 1.04 miljoen in 2023 welke middels een onttrekking aan de bestemmingsreserves wordt gedekt.

Ontwikkeling in de begrote kosten
In de herziene begroting 2023 is gerekend met een hogere toegevoegde waarde. Daar tegenover staan hogere reguliere personeelskosten als gevolg van de aangekondigde loonkostenstijging cao SGO. Ook de overige bedrijfskosten zijn omhoog bijgesteld. Zo is er rekening gehouden met € 200.000 hogere energiekosten € 350.000 overige kosten waarvan de stijging van de huur (€ 135.000) en de kosten voor onderhoud en aanschaf (€ 110.000) grote onderdelen zijn.

Ook de stijging van het minimumloon per 1 januari 2023 met 10,15% heeft tot een bijstelling geleid binnen de loonkosten van Beschut Werkers en de Participatiewetters.

De gemeentelijke bijdrage vormt normaal gesproken de sluitpost voor de begroting van Westrom. Echter, wordt in de herziene begroting 2023 het gepresenteerde exploitatietekort gedekt vanuit de aanwezige en opgebouwde reserves.
Dit betekent dat de gemeentelijke bijdrage voor Echt-Susteren in 2023 gehandhaafd blijft op € 261.582.

5-minuten-versie

Concept begroting 2024:

De concept begroting 2024 is opgesteld op basis van de huidige kennis en stand van zaken. Het dagelijks bestuur van Westrom beraadt zich over de toekomst van Westrom op de middellange en lange termijn. De uitkomst van dit proces is van invloed op de meerjarenraming in de concept begroting. Westrom geeft aan dat zodra er helderheid is over de toekomstvisie deze door middel van een themasessie behandeld gaat worden.

(Meerjaren)begroting 2024: algemeen beeld.
De concept begroting 2024 is opgesteld conform de regels van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en bestaat uit drie onderdelen: een directieverslag, een beleidsbegroting, een financiële begroting en een bijlage met de gemeentelijke tabellen. In de begroting zijn ook een aantal verplichte paragrafen opgenomen. De voor de concept begroting 2024 gehanteerde uitgangspunten zijn:

- De realisatie van circa 576 fte's arbeidsovereenkomsten Wsw van de deelnemende gemeenten en de realisatie van circa 23 fte's Begeleid Werken;
- Uitbesteding re-integratieactiviteiten door gemeenten op tenminste het bestedingsniveau van 2022;
- Uitbesteding te plaatsen beschut werk door gemeenten binnen de kaders van de Participatiewet;
- Een dekkingsbijdrage van € 8.500 per persoon BuW en € 6.000 per persoon PW;

- Ten behoeve van prognose prijspeil 2024, hanteren we een indexering 2,93% voor prijspeil 2023 en 3,0% voor prijspeil 2024 op de loonkosten Wsw ten opzichte van 2022, waarbij het personeelsverloop gerelateerd wordt aan pensioen en 2% extra uitstroom;
- De te ontvangen Rijksbijdrage Wsw wordt begroot op basis van de Septembercirculaire 2022 eveneens geïndexeerd met resp. 2,93 % en 3,0%;
- Een gemeentelijke bijdrage van € 0,9 miljoen ter gedeeltelijke dekking van het exploitatietekort;
- Een gemeentelijke bijdrage van € 530.000 voor de infrastructuur;
- Een onttrekking aan de bestemmingsreserves voor ca. € 1,3 miljoen ter dekking van het gebudgetteerd exploitatietekort;
- Een indexering van de reguliere loonkosten o.b.v. het principeakkoord in 2023 (= € 240 vast + 2%) en 5% (effectief 3,75%) in 2024 en jaarlijks 2% (2025 tot en met 2027)
- Toepassing van de regeling van het lage-inkomensvoordeel (LIV) of het loonkostenvoordeel (LKV);

Als gevolg van diverse (economische) ontwikkelingen in de afgelopen jaren sluit de begroting 2024 met een negatief resultaat van € 1.269.000. De meerjarenbegroting sluit echter wel met een (licht) positief resultaat. Waar in 2024 ervoor wordt gekozen om het negatieve exploitatieresultaat nog op te vangen vanuit de opgebouwde reserves, wordt in 2025 en volgende jaren een hogere gemeentelijke bijdrage geraamd.

De toegevoegde waarde komt steeds verder onder druk te staan (afname van c. € 1.1 miljoen in 2027 ten opzichte van 2024). Daarbij past wel de kanttekening dat in de begroting meerjarig de kosten voor personeel en de overige kosten vooralsnog nagenoeg op hetzelfde niveau blijven in afwachting van de definitieve besluitvorming over het traject "doorontwikkeling Participatiewet" en de alsdan eventueel benodigde inzet van de gevormde krimpvoorziening. Dit vraagt nadrukkelijk de aandacht van Westrom in de sturing van haar bedrijfsvoering en het beheersen van de risico's. De belangrijkste oorzaken van de (toenemende) druk op de toegevoegde waarde bestaan uit de hogere uitstroom SW-medewerkers, een vooralsnog beperkte instroom van de nieuwe (en kwetsbaardere) doelgroep medewerkers (o.a. beschut werkers nieuwe stijl) en de vergrijzing van de huidige SW-doelgroep met als gevolg een afnemende productiviteit.

Ontwikkeling in begrote kosten
Westrom geeft in de begroting aan qua kosten op het gemiddelde niveau van de sector bevindt. Waarbij de afgelopen jaren de lasten fors zijn terug gebracht. Echter vanaf 2023 ziet Westrom vanwege de hoge inflatie een forse kostenstijging tegemoet, die vertaald is in de Herziene Begroting 2023 en de Primaire Begroting 2024. Het overgrote deel van deze kostenstijgingen doet zich in de hele sector voor waarmee Westrom niet afwijkt van de trend. Wat betreft de reguliere personeelsbezetting ziet Westrom al enkele jaren een stapsgewijze daling, die meebeweegt met de krimpende bezetting. Op basis van de doorrekening van het - onlangs bekendgemaakte - principeakkoord van de cao SGO krijgt ook Westrom te maken met een forse stijging van de reguliere personeelskosten. Ook de overige bedrijfskosten stijgen vanwege hoge doorgevoerde indexaties van overige (vaste) leveranciers.

Ontwikkeling in de begrote bijdrage/baten
Voor de gemeente Echt-Susteren ziet het in de begroting 2024 meerjarig opgenomen verloop in de gemeentelijke bijdrage er als volgt uit:

	2024	**2025**	**2026**	**2027**
Bijdrage Echt-Susteren	€ 230.482	€ 444.977	€ 449.778	€ 479.330

Zoals bekend worden vanaf de begroting 2019 voor de te betalen gemeentelijke bijdrage(n) aangepaste (kosten-) verdeelsleutels gehanteerd op basis van de regeling "Verdeling baten en lasten Westrom". Uitgangspunt hierbij is dat de gemeentelijke bijdrage(n) aan de Westrom in het negatief subsidieresultaat verrekend worden naar rato van de loonsom Sw'ers per deelnemende gemeente van het voorbije jaar. De gemeentelijke bijdrage ter bekostiging van een deel van de infrastructuur kent een andere verdeelsleutel namelijk op basis van inwoneraantal per (vaste) peildatum 31 december 2016 voor de restant huurperiode van het bedrijfspand De Hanze.

De ontwikkeling van de totale gemeentelijke bijdragen (van de vijf GR-gemeenten) aan het tekort van Westrom ontwikkelt zich de komende jaren als volgt:

	2024	2025	2026	2027
Bijdrage infrastructuur	€ 530.000	€ 530.000	€ 530.000	€ 530.000
Bijdrage SW-tekort	€ 900.000	€ 2.375.000	€ 2.450.000	€ 2.750.000
Totaal bijdrage in tekort	€ 230.482	€ 444.977	€ 449.778	€ 479.330

Doordat het exploitatietekort in 2024 door de opgebouwde reserves gedekt wordt, betekent bovenstaande tabel een stijging van de bijdrage in het tekort vanaf 2025.

Advies aan de gemeenteraad

Mede op basis van de constateringen in de paragraaf Risico's (zie laatste pagina) adviseert het college de gemeenteraad om over de concept begroting 2024 de onderstaande zienswijze uit te brengen. Deze zienswijze is verwoord in de bijgaande brief in reactie op het verzoek van de griffie. De concept reactie brief aan de griffie maakt als bijlage integraal onderdeel uit van dit B&W advies.

Voorgestelde zienswijze:

"De raad constateert dat Westrom een sluitende concept begroting 2024 (inclusief meerjaren doorkijk tot en met 2027) voor zienswijze voorlegt. De gemeentelijke bijdragen maken de begroting sluitend met in 2024 een onttrekking aan de opgebouwde reserves om het exploitatietekort op te vangen. Het verloop van de gemeentelijke bijdragen laat als gevolg van (economische) ontwikkelingen een oplopend effect zien. Dit is onwenselijk. Zoals bekend neemt de SW doelgroep sinds enkele jaren in versneld tempo in omvang af. Dit raakt op alle vlakken aan de exploitatie van Westrom. Nadrukkelijk wenst de raad op korte termijn inzicht te krijgen in de vraag hoe de krimp van de organisatie zich verhoudt tot de normaliter te verwachten neerwaartse effecten op de toekomstige exploitatiekosten c.q. de gemeentelijke bijdragen. In het verlengde hiervan wil de raad graag inzicht hoe de personeelskrimp is verwerkt in de strategische personeelsplanning en het effect hiervan op de toekomstige exploitatiekosten. Dit mede in relatie tot andere exploitatiekosten die beïnvloedbaar een positief financieel effect kunnen hebben. Denk daar bij onder andere aan de afschaling van kosten voor de huidige Westrom-infrastructuur mede in relatie tot het aflopende huurcontract van het huidige pand.

De raad heeft eerder haar zienswijze over de begroting 2022 e.v. aangegeven dat het goed is dat begrotingstechnisch met de vorming van een krimpvoorziening wordt geanticipeerd op een eventuele afschaling van personeel en infrastructuur. Aan de krimpvoorziening wordt (voorlopig) niet meer gedoteerd. De vraag van de raad staat daarmee wel nog open om te komen tot een verdere uitwerking van en concrete afspraken over de inzet van deze krimpvoorziening. De raad dringt er op aan dat hieraan voortvarend en concreet gestalte wordt gegeven.

Nu het project doorontwikkeling p-wet niet tot een gewenst resultaat heeft geleid geeft Westrom aan een nieuw onderzoek uit te gaan voeren naar de toekomstscenario's voor Westrom. Dit zal gaan leiden tot een actualisatie van de strategienota die in 2017 is vastgesteld. Deze geactualiseerde strategienota ziet de raad met belangstelling tegemoet. Dit - indien van toepassing - in samenhang met een bijbehorend plan van aanpak en financieel meerjarenperspectief ter facilitering van de uiteindelijke krimp c.q. afschaling, waarbij de belangen van de doelgroep steeds goed in beeld dienen te blijven.

Om te komen tot een goede afweging over de toekomst van Westrom vindt de raad het belangrijk dat de gemeente inzicht krijgt in de gemeentelijke doelgroep van Echt-Susteren voor de middellange termijn. Hoe is de leeftijdsopbouw, in welke werksoorten wordt de doelgroep ingezet, hoe is het ontwikkelpotentieel in relatie tot de werksoort? De raad vraagt Westrom een (geanonimiseerd) overzicht te maken van de SW-doelgroep binnen Westrom waarin onder andere de genoemde aspecten in worden opgenomen.

Tot slot merkt de raad op dat de pijlers in de begroting niet volledig kostendekkend zijn en dat de tekorten worden aangevuld vanuit de reserves. Dit laatste is niet wenselijk. Vanuit de afspraak kostendekkende pijlers dringen wij aan om dit principe overeind te houden. Dit door bijv. de tarieven van trajecten etc. aan te passen zodat kostendekkenheid wordt gegarandeerd en daartoe niet oneigenlijk de reserves worden ingezet. Geconstateerd wordt dat de dekkingsbijdragen in de begroting 2024 al zijn

herijkt. De raad vindt dit een goede ontwikkeling, omdat de raad van mening is dat de reserves in de (nabije) toekomst hard nodig zullen zijn om de krimp van de Westrom-organisatie te faciliteren."

Nut, noodzaak en effect van de gemeenschappelijke regeling Westrom
Vanaf 1 januari 2015 is de Participatiewet van kracht. Deze wet vervangt de Wet werk en bijstand (Wwb), de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) en een groot deel van de Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten (Wajoong). Met de Participatiewet wordt onder andere geregeld dat mensen met een arbeidshandicap als gevolg van lichamelijke, verstandelijke of psychische beperkingen en die uitsluitend in staat zijn onder aangepaste omstandigheden arbeid te kunnen verrichten, kunnen werken p een zo regulier mogelijke en op hun individuele mogelijkheden aangepaste arbeidsplek in de sociale werkvoorziening of bij andere werkgevers.

De gemeente is verantwoordelijk voor de uitvoering van de Participatiewet en heeft die uitvoering voor een groot deel belegd bij Westrom. Sw-bedrijf Westrom vervult een belangrijke rol bij het aan het werk helpen van mensen met een arbeidsbeperking, al dan niet in een beschutte werkomgeving. Westrom heeft kennis, ervaring en het netwerk om de capaciteiten van mensen met een arbeidsbeperking of afstand tot de arbeidsmarkt te vertalen naar passend werk met professionele begeleiding. Westrom vervult als werkgever een belangrijke maatschappelijke functie in de regio.

Hoogachtend,

burgemeester en wethouders gemeente Echt- Susteren,

secretaris voorzitter